

ВІДЗИВ

на монографію Рудька Г.І., Адаменка О.М., Міщенко Л.В.
Стратегічна екологічна оцінка та прогноз стану довкілля Західного регіону України:
в 2-х т./За ред. Г.І.Рудька, О.М.Адаменка. – Київ – Чернівці: БУКРЕК, 2017
(т.1. – 472 с., т.2. – 584 с.)

Фундаментальна наукова монографія «Стратегічна екологічна оцінка та прогноз стану довкілля Західного регіону України» видана у 2-х томах за редакцією Г.І.Рудька і О.М.Адаменка. Автори даної монографії – відомі українські вчені: Рудько Георгій Ілліч – д.г.-м.н., д.геогр.н., д.т.н., професор; Адаменко Олег Максимович – д.г.-м.н., професор; Міщенко Лариса Володимирівна – к.геогр.н., доцент – поєднують своєю кваліфікацією геологію, географію, екологію та прикладну геоінформатику і сформували в даному двохтомнику новий етап розвитку стратегічної екологічної оцінки та прогнозу стану довкілля на прикладі Західного регіону України.

Перший і другий том монографії вміщують у себе розділи:

- 1 – Конструктивна екологія – теоретична основа екологічної безпеки, аудиту, моніторингу та технологій захисту довкілля;
- 2 – Динаміка техногенного навантаження на геологічне середовище і геоморфосферу Західного регіону України;
- 3 – Ризики розвитку екзогеодинамічних процесів у межах техноприродних геосистем Західного регіону;
- 4 – Моніторинг геологічного середовища та інженерний захист процесонебезпечних територій;
- 5 – Управління природно-техногенними системами шляхом їх трансформації з гірничопромислових у рекреаційні комплекси;
- 6 – Геолого-економічна оцінка родовищ корисних копалин. Стан і перспективи;
- 7 – Тиск техносфери на природні геосистеми;
- 8 – Методологічні засади геоекологічного районування;
- 9 – Методологія оцінювання сучасного стану та сучасної ситуації компонентів геосистем;
- 10 – Геоінформаційні системи геоекологічного районування територій об'єктового, локального та регіонального рівнів з екологічною оцінкою компонентів геосистем;
- 11 – Еколого-технологічна модель захисту навколишнього середовища;
- 12 – Практичне використання стратегічних екологічних оцінок геологічного середовища, геоморфосфери, гідросфери, атмосфери, ґрунтового та рослинного покривів.

Матеріал всіх розділів взаємозв'язаний загальною ідеєю, викладений в повній мірі, добре проілюстрований, кожний розділ має окремі висновки.

Важливе значення в монографії мають 16 основних висновків, які коротко відображають сутність цієї масштабної наукової роботи.

В даній монографії **вперше** обґрунтовано наукове і практичне значення конструктивної екології, запропоновано конструктивно-екологічну територіальну модель екологічної безпеки та сталого розвитку, в першу чергу Західного регіону України. Розглянуто і проаналізовано динаміку, умови, характер техногенного навантаження на геологічне середовище і геоморфосферу Західного регіону України, закономірності та ризики розвитку екзогеодинамічних процесів. Розроблені основи

управління та інженерного захисту процесонебезпечних територій, розкрито базові принципи класифікації запасів і ресурсів корисних копалин.

В монографії також охарактеризовано методологічні засади геоекологічного районування, запропоновано нову стратегію екологічної безпеки, збалансованого використання природних ресурсів та еколого-технологічну модель захисту навколишнього середовища. Авторами розроблена комп'ютеризована система екологічної безпеки з кореляцією захворюваності населення з екологічним станом усіх компонентів довкілля. Оцінено екологічний стан територій впливу родовищ, запропоновано концепцію системи медико-геологічного моніторингу.

В науковій роботі узагальнено значний об'єм матеріалу вітчизняних вчених, список цих праць додається до кожного розділу, що надає можливість для фахівців користуватися першоджерелами спеціальної інформації.

Особливо слід відмітити методологічну частину цієї комплексної наукової праці (розділи 8, 9, 10), в яких наведено методологію і методи польових експедиційних геоекологічних досліджень; методи аналітичних досліджень та обробки інформації для наповнення баз даних; формування баз даних екологічної інформації; методи вивчення геохімічного фону тощо.

Важливо відмітити позиції авторів щодо впровадження Європейських екологічних стандартів і нормативів в Україні. І саме даний 2-х томник сформований, оформлений і виданий з урахуванням європейських вимог представлення наукових матеріалів: чітко, конкретно, обгрунтовано викладені всі складові роботи. Анотації, зміст і висновки надані трьома мовами: українською, російською, англійською. В змісті кожного розділу вказані автори – виконавці кожного розділу і підрозділу.

Безумовно важливою методологічною і методичною складовою даної роботи є застосування ГІС-технологій для геоекологічного районування територій об'єктового локального та регіонального рівнів з екологічною оцінкою компонентів геосистем, для екологічного оцінювання геосистем і природно-техногенної безпеки території тощо.

Побажання та пропозиції до монографії:

Необхідно відмітити, що дана робота, яка має як теоретико-методологічний характер, так і прикладне практичне значення, при розробці заходів та технологій екологічної безпеки має в основі базові геологічні і геоморфологічні умови і процеси.

В якості головної **пропозиції** до розглядаємої фундаментальної наукової праці вчених Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу можливо побажати на базі розробленої авторами монографії науково-методологічної і методичної основи підготувати і видати з друку багатотомне видання «Стратегічна екологічна оцінка та прогноз стану довкілля України» при координації робіт з боку Державної комісії України по запасах корисних копалин та авторів даної монографії.

В цій новій роботі, на державному рівні, для всіх регіонів України (Південного, Північного, Центрального і Східного) можливо сформувати і об'єднати творчі колективи відповідних фахівців нашої країни. А координацію з організаційних питань формування колективів фахівців і відповідного матеріалу, на нашу думку, можливо покласти на Державну екологічну академію післядипломної освіти та управління Міністерства екології та природних ресурсів України.

Як побажання для наступних робіт, можливо відмітити, що в даній роботі слід враховувати не тільки світові тенденції глобального потепління клімату, а і регіональні особливості змін клімату в Україні і в її різних регіонах (див. розділ 7, рис. 7.1). При експрес-прогнозуванні компонентів геосистем із використанням ГІС-технологій можливо застосування методу нейронних мереж. Можливо також більше уваги надати

стратегічній екологічній оцінці та прогнозу стану такого важливого компоненту геосистем, яким є водні ресурси. Але, ми розуміємо, що це вже буде нова наступна наукова робота.

В цілому, дана наукова праця є новою, має теоретичне і практичне значення, може використовуватися не тільки фахівцями, які займаються екологічними проблемами геосистем, а також студентами геологічних та екологічних спеціальностей, а практично і у значній кількості спеціальностей аграрних вищих навчальних закладів. В перспективі, на базі даної монографії можливо сформувані відповідні підручники та навчальні посібники для студентів і фахівців відповідних спеціальностей.

Висловлюємо авторам подяку за їх фундаментальну наукову працю та бажаємо їм подальших творчих досягнень.

Завідувач кафедри землеробства
Херсонського державного аграрного університету (ХДАУ),
доктор сільськогосподарських наук, професор,
академік НААН України, заслужений працівник
вищої освіти України, лауреат Державної
премії України в галузі науки і техніки

В.О.Ушкаренко

Професор кафедри гідротехнічних споруд, водопостачання
та ГІС-технологій, завідувач проблемної
науково-дослідної лабораторії еколого-меліоративного
моніторингу імені проф. Д.Г.Шапошникова ХДАУ,
кандидат с.-г. наук, професор, заслужений працівник
освіти України

В.В.Морозов

Доцент кафедри сільськогосподарських меліорацій
та економіки природокористування, заступник
декана факультету водного господарства, будівництва
та землеустрою ХДАУ

В.Д.Кузьменко

Підписи В.О.Ушкаренка, В.В.Морозова, В.Д.Кузьменка засвідчую:

Начальник відділу кадрів
Херсонського державного аграрного університету

Ю.В.Яворська

29.04. 2017 р.